

A „Szepesmegyei orvos-gyógyszerész-egyesület” 1899.
évi június hó 21-én Iglón tartott tavaszi közgyűlés
j e g y z ő k ö n y v e.

J E L E N V O L T :

Dr. Bartsch Gusztáv (Lőcse), Dr. Buxbaum Ármin (Igló), Dr. Csáky Károly (Podolin), Dr. Cseresznyák Ernő (Kotterbach), Dr. Daitz Ede (Felka), Dr. Fábry Lajos (Bindt), Gaertner Kálmán, gyógyszerész (Igló), Dr. Greisiger Mihály (Szepes-Béla), Gréb János, gyógyszerész (Poprád), Dr. Jármay László (Tátrafüred), Dr. Korach Fülöp (Igló), Dr. Lang József (Hunfalu), Lázár József, gyógyszerész (Igló), Dr. Lorx Sándor (Lőcse), Dr. Neubauer Lajos (Igló), Nosz Lajos, gyógyszerész (Igló), Dr. Politzer Jakab (Poprád), Dr. Rottenberg János (Szepes-Olaszi), Dr. Sax Ágoston (Szepes-Szombat), Dr. Schön Leo (Szepes-Váralja), Dr. Schöntag Samu (Svedlér), Dr. Széll Gyula (Igló), Dr. Tátray Gergely (Késmárk), Dr. Teschler Antal (Igló), Tunner János, gyógyszerész (Szepes-Béla), Dr. Ujtelky Miksa (Igló), Dr. Weisz Sándor (Lőcse), Woltner Mihály, gyógyszerész (Szepes-Váralja), Dr. Alexander Béla (Késmárk); mint vendég: Dr. Ruhig Tivadar, főorvos (Lőcse), Dr. Singer (Igló), Sztavács J., főszolgabíró (Igló) és Weber Samu, ev. lelkes (Szepes-Béla). 31

Elnök üdvözölve a megjelenteket, megnyitja az ülést és felkéri a jegyzőt a múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasására.

1. Felolvastatik az 1898. évi október hó 12-én Késmárkon tartott XXXIII. közgyűlés jegyzőkönyve pontként.

A jegyzőkönyv ötödik pontját illetőleg, mely a Dr. Schnitzer és Dr. Stern közötti visszas viszonyt illeti, Dr. Schnitzer kér szót személyes ügyben a már egy előbbi gyűlésben mondott szavainak hitelesítésére és következőket mond: miután nem sikerült néki a krompachi kerületi betegsegélyző-pénztár számlájára betegeket gyógykezelni, ámbár a szepesi orvosok rendtartása szerint »szabad orvosválasztás« proclamáztatik, a krompachi gyógyszerész az esetre, »ha jól viseli magát vele szemben«, megígérte neki, hogy nemcsak 1899. január 1-jétől, hanem már 1898-ban fog részesülni kerületi betegsegélyző-pénztár tagjainak gyógykezelésében; ezen illustratio után felkéri elnököt, az ő hozzá 1898. november hó 16-án intézett levelének felolvasztatására. A levél következőképen hangzik:

»Igen tisztelt Elnök úr! Becses sorait véve*)
»van szerencsém a következőkben válaszolni Első
»sorban is ide mellékelve küldöm ezen kettős nyilat-
»kozatot, a mely szerint igen is tény az, hogy 25⁰/₀-
»ról volt szó, de még azon felül is tudnék tényeket
»igazolásomra felhozni, épen a mai válaszcsm is csak
»azt bizonyíthatja, hogy én részemről igen is fenn
»akarom tartani a collegialitást, mert addig nem is
»óhajtottam igen tisztelt Elnök úr soraira válaszolni,
»mig Dr. Stern kartárs úrral ez ügyben nem beszél-
»tem: a mai napon volt alkalmam vele beszélhetni,
»és miután ő hajlandónak nyilatkozott a betegsegélyző

*) Dr. Schnitzer Rezső úrnak, Krompach. 1898. évi november hó 4-ről kelt baces levelére van szerencsém értesíteni: hogy a folyó évi október 12-én tartott közgyűlésben a szepes-bélai gyűlés jegyzőkönyve felolvasztván, ott t. kartárs úrnak Dr. Stern Adolf elleni felszólalása, illetve panasza is felolva tatott.

A jegyzőkönyv kihirdetése után Dr. Stern úr felszólalt s tagadta, hogy okot szolgáltatott volna kegyednek panaszra s hogy az ő viselkedése a betegsegélyző pénztár ellenében nem felel meg a rendtartásunknak.

Minek után tisztelt kartárs úr személyesen nem volt jelen (a mint kilátásba helyezte volt a gyűlésen való megjelenését), sem pedig írásban be nem küldötte panaszát, a közgyűlés elhatározta, hogy a választott bíróság tárgyalná ezen ügyet s ennek folytán a titkár Dr. Alexander intézeti kegyedhez hivatalos felszólítást. Kérem ezeknél fogva, szíveskedjék a kegyed és Dr. Stern Adolf úr között felforgó differenciák elintézése érdekében, panaszait írásban foglalva, hozzám mielőbb beküldeni, hogy így a választott bíróság azon helyzetbe juthasson, azon ügygyel foglalkozhatni. Késmárk, 1898. november 13-án. Kartársi üdvözléttel őszinte hiva Dr. Tátray Gergely, egyleti elnök.

»pénztárt illetőleg magunk között rendezni, én is hajlandó vagyok az ő ajánlatát elfogadni, csak hogy nem az ő általa felállított indokolással, t. i. hogy ő a közgyűlésen is kinyilatkoztatta volna: hogy igen is, ha én is tartom magamat az orvosi rendtartáshoz, mert ez téves állítás, a mennyiben én sohasem vétettem e tekintetben sem az orvosi rendtartás, sem pedig collegialitással szemben s ily értelemben kérem az igen tisztelt Elnök urat, hogy jelen soraimat a következő közgyűlésen felolvastatni méltóztassék. Azon esetre pedig, ha Dr. Stern kartárs úr a ma nekem tett propositiohoz nem járulna, úgy kérem szépen t. Elnök urat, a panaszt, illetve a köztünk fennálló vitás kérdést a legközelebbi közgyűlésig felfüggeszteni s azon nyilvánosan elintéztetni. Krompach, 1898. november hó 16.«

A levél felolvasása után felolvastatott a levélben említett kettős nyilatkozat, mely következőképen szól:

»Gölniczbánya, 31. October 1898. Wohlgeboren Herrn Dr. Rudolf Schnitzer, Krompach. Auf Ihren werthen Wunsch geben Ihnen die Erklärung, dass unser geehrter Herr Präses in eigener Person bezüglich der Aerztefrage diese Proposition gestellt hat, dass blos in dem Falle eine geringe Perzentuation stellen möchten, z. B. 25⁰/₀, die Frage vor den Direktionsrath gebracht werden könnte; nachdem jedoch Herr Doctor erklärt haben, licitationsweise nicht gegen Ihren werthen Collegen Dr. Stern vorgehen wollen, haben wir in Folge dessen die Angelegenheit als erledigt betrachtet und die Austragung Ihnen persönlich überlassen. Bei unserem persönlichen Dortsein in Krompach haben wir eine Vereinigung zwischen den Herren Doctoren nicht erzielen können und haben in Folge dessen die Angelegenheit beim Alten belassen. Hochachtungsvoll: Ludw. Antony sen., Präses; Elischer, Cassier und Schriftführer.«

»Krompach, 1898. október 31-én. Nyilatkozat. Dr. Schnitzer Rezső úr kérelmére ezennel nyilatkozom, hogy közötté és Dr. Stern Adolf úr között fenálló kérdéses ügyben f. é. október hó 12-ig Dr. Stern Adolf úrral nem beszéltem. Stephany Lajos, bizalmi férfi.«

Miután a mai gyűlésen csak az egyik panaszló fél, azaz Dr. Schnitzer Rezső van jelen, Stern Adolf nem jelent meg, — miután ezen ügyet a mai gyűlésben sem lehet elintézni, elhatározott: hogy mindkét nevezett orvos jelenjen meg előre meghatározandó időben és helyen a becsületbiróság előtt, hogy asokáig húzódó ügy helyes módon megfejtessék és hogy a legközelebbi gyűlés kellő módon és méltányosan tájékoztassék.

Dr. Buxbaum Ármin a mult jegyzőkönyvben említett iglói fogtechnikus üggyhöz folytatólagosan szólva, tudomásra hozza a gyűlésnek, hogy ő mindkét fogtechnikust (miután nem csak fogtechnikával, hanem foghúzással és tömeszeléssel foglalkoztak), a kellő helyen, azaz a megyei főorvosnál bejelentett, ezen bejelentés alapján a megyei főorvos az ügyet a magy. kir. járásbiróságnak adta át, mely által mindkettő elítélve lett; az elítéltek, mint értesült, felebbeztek.

Tudomásul vétetett.

Ezek után a jegyzőkönyv jóváhagyó tudomásul vétetett, annak hitelesítésére Dr. Rottenberg János és Dr. Sax Ágost kéretett fel.

2. Felolvastatik a számvizsgáló bizottságnak az 1898. évre szóló jelentése, mely következőképen hangzik:

Tekintetes közgyűlés!

A számvizsgáló bizottság a mérleget és ennek egyes tételeit megvizsgálta, a könyvekkel összehasonlítva megegyezőnek és helyesnek találta.

A vagyon kimutatás a következő:

A) Bevétel.

Lap	Szám		Tartozás		Lerovás		Hátralék	
			frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1	I	Pénztári maradvány . . .	67	07	67	07	—	—
1	II	Beiratási díjak	6		4	—	2	—
1	III	Évi járulék pro 1898 . . .	224	—	178	—	46	—
5	IV	„ hátralék „ 1897 . . .	52	—	42	—	10	—
6	V	„ „ „ 1896 . . .	16	—	16	—	—	—
7	VI	Villamos készülék használatáért	3	—	3	—	—	—
7	VII	Röntgen-készülék jövedelme	112	15	112	15	—	—
8	VIII	Takarék betét	19	27	—	—	19	27
8	IX	„ kamatok	—	72	—	72	—	—
8	X	Bankbetét	931	89	502	75	429	14
8	XI	„ kamatok	26	50	26	50	—	—
összesen			1452	60	946	19	506	41

B) Kiadás.

Lap	Szám		Tartozás		Lerovás	
			frt	kr.	frt	kr.
	I	Folyóiratok és könyvek	84	94	84	94
	II	Műszerek és eszközök	517	59	517	59
	III	Vegyszerek	99	72	99	72
	IV	Nyomtatási díj	75	—	75	—
	V	Posta- és szállítmány-költség . . .	26	91	26	91
	VI	Könyvkötési költség	18	10	18	10
	VII	Különféle	96	71	96	71
	VIII	Takarékpénztári betét	—	72	—	72
	IX	Bankbetét kamatok	26	50	26	50
összesen			946	19	946	19

Tekintetes közgyűlés! A számvizsgáló bizottság a hátralékos tagsági járulékok erélyes behajtását ajánlja, továbbá ajánlatba hozza, miszerint a Tekintetes közgyűlés titkár úrnak önzetlen és

buzgó fáradozásáért — a felmentvény megadása mellett — jegyzőkönyvi köszönetet megszavazni méltóztassék.

A közgyűlés megadja a pénztárosnak a felmentvényt és köszönetet szavaz fáradozásáért.

3. *Dr. Alexander Béla* titkár azon kérdést intéz a közgyűléshez: hol maradjon elhelyezve a Röntgen-készülék?

A közgyűlés határozatképen kimondja, hogy a Röntgen készülék egyelőre a titkárnál, ki amugy is foglalkozik vele, maradjon elhelyezve.

4. *Dr. Lorx Sándor* megyei főorvos felolvassa az 1898. évre vonatkozó egészségügyi jelentését, melynek felolvasása után

Dr. Schön Leo emel szót, megbeszélve Szepes megye bábaügyének szomorú állapotát, egyszersmind Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár által a bábaügy emelése érdekében tartott előadásra utalva és ezen előadás főmozzanatait említve, azon kívánságának ad kifejezést, hogy azon helységekből is alkalmaztassanak kitanult, értelmes és a kellő műszerekkel ellátott bábák, a hol — még égető szükség esetén is — inkább ennek ellentétéről lehet szó.

Dr. Lorx Sándor röviden kifejti, hogy bizony van sok hiány, de meg fog történni e téren minden, mi lehetséges lesz.

Az ügyhöz — részint a bábák tisztaságát, részint több műszert kívánva azok számára, részint a meglévő bába-műszertár gyakori, az illető tisztí orvos által történendő megvizsgálását kívánva — szólott még Dr. Tátray, Dr. Lang, Dr. Politzer és Dr. Sax.

Elhatározatott, hogy az egyesület mint olyan, erkölcsi befolyást gyakoroljon az ügy javítása tekintetében, hogy valami célzt lehessen elérni, mindenesetre szükséges lesz a kellő helyen a figyelmet felhívni.

5. Előadást tart *Dr. Alexander Béla* „Röntgen-készülék” czim alatt, számos eredeti felvetelt bemutatva és megmagyarázva.

6. Előadást tart *Dr. Ruhig Tivadar* katonafőorvos

„Ueber einen Fall von Splitterbruch eines Röhrenknöchens“, bemutavva egyszersmind a Dr. Alexander Béla által készített, ez esetre vonatkozó két Röntgen-képet.

7. *Dr. Teschler Antal és Dr. Rottenberg János* következő határozati javaslatot terjeszt a gyűlés elé:

Mondja ki közegészségügyi és emberbaráti szempontból a tekintetes közgyűlés, hogy az egyesület mint ilyen forduljon Szepes megye törvényhatóságához egy szabályrendelet kibocsátása végett, melynek értelmében:

1. Tiltassék meg ama községek lakóinak büntetés terhe alatt, mely községekben contagiosus járványok betegség (diphtheria, scarlatina, morbillus) hivatalosan mint járvány constatáltatott, ily contagiosus fertőző betegségben szenvedő beteget az orvoshoz a városba bevinni s azt ambulanter gyógykezeltetni.

2. Gondoskodjék a tek. Törvényhatóság körorvosok hiányában, hogy az ily fertőzött községekbe járvány-orvos küldessék ki, ki köteles a községet hetenként legalább kétszer felkeresni s a községi előjárónál bejelentett betegeket gyógykezelésbe venni.

3. A fuvar a község által szolgáltatik, a megállapított napidijakat hetenként és azonnal a községi pénztár fizeti ki.

4. Kéressék meg a tekint. megyei főorvos úr, hogy az egyesület e határozatát a megyei közgyűlésnek pártolólág terjessze be.

Az egyesület egyhangulag elfogadja e javaslatot, a megyei főorvos pedig oda nyilatkozik, hogy mindenestre pártolni fogja azt a megyei közönség gyűlésén

A megyei közgyűlésnek — ez utolsó pontban foglalt egyesületi határozatát illetve, nemkülönben a Szepes megye bába-ügy tekintetében — átnyújtott beadvány következőleg szól:

Tekintetes Szepes megyei Közönség! A szepesi orvos-gyógyszerész-egylet 1867-ben történt megalakulása óta, az alapszabályilag kitűzött czélt szem előtt tartva, nem csak belügyeinek rendezésével, hanem a közérdeket képező általános közegészségügygyel is foglalkozott, mit a nm. magy. kir. Belügyminiszteriumhoz mint nem különben Szepes vármegye Tekintetes Kö-

zönségéhez is intézett több rendbeli előterjesztései bizonyítanak.

Nevezett egyesület f. é. június hó 21-én Iglón tartott tavaszi közgyűlésében a törvényhatósági tisztii főorvos által bemutatott mult évi közegészségi jelentéséből örömmel merítette azon meggyőződést: hogy szűkebb hazánkban a közegészségügy — mint a közgazgatás egyik ága, — mostoha gyermekként már nem tekintetik úgy mint évekkel azelőtt, hanem, hogy a felsőbb helyről kiadott rendeletek megfelelőleg úgy a társadalmi és helyi, mint az anyagi viszonyoknak fogantatosittatnak.

Haladást látunk és találunk több irányban, de nem találjuk ott, a hol ezt leginkább találni kellett volna és a hol az intézkedések legszükségesebbek.

Értjük a bábászati ügyet. mely vármegyénkben még a rendezés kezdetéig is aligha jutott

A bábászati ügyre mindeddig vajmi kevés figyelem fordított, daczára annak, hogy a női nem legmagasztosabb hivatásának felölelésében ez ügy támogatására és rendezésére nem csak határozott jogot igényelhet, hanem jogosan támaszthat is.

Ez ügy szükséges rendezését szem előtt tartva, azon alázatos előterjesztéssel élni bátorkodunk:

I. miszerint Szepes vármegye tekintetes Közönsége az arra hivatott közegek közreműködésével, a maikivánalmaknak megfelelőleg, a vármegye egész területén, a bábászati ügy rendezését szabályrendelet útján határozatilag mondja ki.

Ez esetleges határozat áldását kétségen kívül érezhetni lehetne már a legközelebbi évtizedben.

A heveny fertőző kórok terjedésének meggátlását czélozzák egyrészt az 1876. évi XIV t.-cz., másrészt az 1893/94-ik évi 10395., 17415., 91954. és 94955. stb. számú belügyminiszteri magas rendeletek Mind ezeknek lehetőleg végrehajtását mi elősegíteni és támogatni akarjuk; de hiányzik úgy azokban, mint a törvényhatóság intézkedésében egy oly intézkedés, a mely által ép a heveny fertőző kórok terjedése és elhurczolása leginkább biztosítottatnék.

Ismert tény, hogy azon községekből, hol orvos nincsen, a

heveny fertőző kórokban megbetegültek nem ritkán a kisebb-nagyobb távolságban lévő orvost tartó községek vagy városokba vitetnek gyógykezelés végett. Hogy az eljárás a heveny fertőző kórok elfojtására nem, de igenis, azok terjedésére szolgáltat okot, ezt bizonyítani feleslegesnek tartjuk s azért szerény előterjesztésünk ez irányban oda megy:

II. mondja ki a tekintetes megyei közönség, miszerint oly községekből, a melyekben bármely heveny fertőző kór többesete hatóságilag megállapított, heveny fertőző kórokban megbetegült egyéneket más községbe gyógykezelés céljából vitetni büntetés terhe alatt tilos.

Hogy azonban a megbetegültek orvosi gyógykezelésben mégis részesíttessenek, intézkedjék az I-ső fokú közegészségi hatóság, hogy vagy saját tisztí orvosa, vagy körorvos nem léteben — egy esetleg kirendelendő — más orvos, a községben heveny fertőző bántalmakban megbetegülteket hetenként legalább is kétszer keresse föl és a szükséghez képest intézkedjék, az illetékes hatóság kiértesítése mellett, a község terhére kiutalványozandó és hatóságilag megállapítandó napi költségek mellett, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. 20. § azon intézkedésének, hogy a hét éven alóli gyermekek megbetegedés esetén rendes orvosi gyógykezelésben részesíttessenek és teljesen elég tétessék.

Tekintetes megyei Közönség! Nagyon jól tudjuk, hogy előterjesztésünk elfogadása és határozottá emelése által a községekre bizonyos addig alig ismert kiadások hárulnának. De ha az általános közegészségügyet emelni, a hazánkban mutatkozó nagymérvű halandóságot leszállítani és a munkaerőt a nemzet és az általános jóllét érdekében megtartani óhajtjuk, akkor ily áldozatról visszariadni nem csak hogy nem lehet de nem is szabad

Ez okból bátorodik mély tisztelettel alólirott egylet e szerény előterjesztését a tekintetes megyei Közönség becses figyelmébe s bölcs elhatározásába ajánlani.

Mély tisztelettel és hazafiui üdvözléssel a Szepes megyei orvos-gyógyszerész-egylet nevében Dr. Tátray Gergely, e. i. elnök; Dr. Alexander Béla, e. i. titkár.

8. A jövő őszi közgyűlés — XXXIV. közgyűlés — Dr. Sax Ágost meghívása folytán Szepes-Szombaton fog megtartatni.